

Przyroda

Wyjątkowe walory przyrodnicze gminy Poświętne wynikają nie tylko z obecności kompleksu lasów Puszczy Pilickiej czy naturalnej rzeki Pilicy. Są także efektem działalności jej mieszkańców, wykorzystujących obszar głównie w celach rolniczych, dbających o otoczenie posesji czy pielęgnujących dawne tradycje. To również w dużej mierze zasługa władz gminy, które dbają o edukację ekologiczną dzieci i mieszkańców, a także podejmują liczne działania z myślą o lokalnej przyrodzie i środowisku naturalnym jak np.: wymiana starych lamp oświetlenia ulicznego na nowoczesne i energooszczędne typu LED, rozbudowa kanalizacji sanitarnej, usuwanie niebezpiecznych wyrobów azbestowych, nasadzenia drzew i krzewów, programy edukacji ekologicznej w szkołach, akcje sprzątania okolicy.

Znaczny obszar Gminy Poświętne stanowią tereny chronione Natura 2000. Nasza Gmina to również w dużej części obszar Spalskiego Parku Krajobrazowego.

PRASTARE DRZEWA

W wielu miejscach zachowały się stare potężne drzewa o charakterze pomników przyrody. Pozostawiane z szacunkiem przez całe pokolenia, nie wycinane, dziś mogą cieszyć oko swoim majestatem i świadczyć o historii naszego terenu. Duże skupisko głównie starych dębów występuje w okolicach Gapinina i Stefanowa. Największa w całym województwie łódzkim sosna pospolita została odkryta niedawno w Dębie - liczy ona ponad 5 m obwodu! Inne okazałe drzewa to skupisko lip i dębów przy Bazylice Matki Bożej Świętorodzinnej w Poświętnem, grupa starych jesionów w Wólce Kuligowskiej, stary okaz olszy czarnej na łąkach sołectwa Studzianna, czy okazałe topole czarne w miejscowości Dęba.

GŁAZY NARZUTOWE

Prastarym drzewom towarzyszą często potężne głązy narzutowe. Gmina Poświętne jest znana w całym regionie z ich szczególnego nagromadzenia. Ogromne głązy przyniesione tutaj przez lodowiec spotykane są w Wólce Kuligowskiej, a przede wszystkim pod Gapininem. Występuje tu jeden z największych w Polsce środkowej głązów liczących ponad 12 metrów obwodu.

KRAJOBRAZY I GEOLOGIA TERENU

Działalność lodowca sprawiła, że krajobrazowo gmina Poświętne może się mierzyć z najpiękniejszymi okolicami kraju. Malownicze wzniesienia i góry, poprzeplatane z dolinkami niewielkich cieków, szerokie przedpola widokowe, rozległe lasy i cenne zabytki sprawiają, że zjeżdżają się tutaj miłośnicy naturalnych przestrzeni, filmowcy i artyści malarze. Burzliwe dzieje geologiczne pokazują swoje piękno nie tylko w postaci ukształtowania terenu, ale także wielu skałach widocznych na powierzchni w postaci wychodni. Liczące setki milionów lat piaskowce ukazują się w Porębach skąd z przysiółka Kamieniec były od wielu lat eksploatowane i wykorzystywane w lokalnym budownictwie. Żelaziste piaskowce używane były i są do dziś w budownictwie okolic Dęborzeczek i Dęby, zaś niewielka wychodnia chalcedonitu z Gapinina pojawia się w krawędzi rzeki Pilicy.

SIEĆ HYDROLOGICZNA I LASY

Gmina Poświętne charakteryzuje się bogatą siecią hydrologiczną. Główną osią krajobrazową jest szeroka, nie zniszczona regulacjami dolina rzeki Pilicy. Wpadają do niej urokliwe rzeczki, cieki i strumienie leśne o tajemniczych nazwach: Ceteńka, Struga Studzieńska, Anielinka czy Giełzówka. Nadają one gminie szczególnego piękna, są miejscami występowania rzadkich płazów, chronionych

bobrów czy wydr. Lesistość gminy Poświętne wynosi ponad 60%! Mało znany jest fakt, że tutejsze prywatne lasy są cennymi ostojami wielu chronionych siedlisk o znaczeniu unijnym czy występowania chronionych gatunków. Ich niezbyt intensywne użytkowanie spowodowało pojawienie się niespotykanych w pozostałych częściach województwa ogromnych połaci borów chrobotkowych. Ich niebieskawe i sine zabarwienie runa nadawane przez porosty przypomina często tajgę! Spotykane są tu takie rzadkości botaniczne jak: gruszyczki, bardzo rzadki zimoziół północny, pomocnik baldaszkowaty, bagno zwyczajne.

TO TRZEBA WIEDZIEĆ

Wokół rolniczych obejść zachowały się wspaniałe ogrody przydomowe niespotykane już właściwie nigdzie indziej. Pośród tradycyjnych malw, słoneczników, rudbekii, aksamitek i maciejek uwijają się liczne motyle, pszczoły czy chronione trzmiele. Towarzyszą im często stare sady będące ostatnimi miejscami upraw dawnych odmian drzew owocowych. Stanowią one bardzo ważną bazę pokarmową dla ginących pszczół i innych zapylaczy. Są także swoistego rodzaju bankiem genów dla odtworzenia takich jabłoni jak: szara reneta, szmalcówka, antonówka. Ekstensywne rolnictwo, duże rozdrobnienie upraw, miedze, rzadko koszone łąki i murawy są miejscem występowania chronionych gatunków roślin. Bardzo rzadkie storczyki krwiste czy szerokolistne spotykane są pod Wólką Kuligowską i Kozłowcem, Na łąkach pod Brudzewicami wykryto wielosiła błękitnego, jaskra wielkiego czy bobrka trójlistko-wego.

Gmina Poświętne charakteryzuje się w skali całego województwa występowaniem najrzadszych motyli chronionych przez Wspólnotę Europejską!

Odnotowano tutaj: modraszka telejusa, czerwończyka nieparka czy czerwończyka fioletka. Związane są one z naturalnymi i kwietnymi łąkami gdzie żyją razem z wieloma innymi cennymi gatunkami.

Sz szczególnie cenne przyrodniczo są tzw. Błota Brudzewickie - piękny krajobrazowo kompleks rozległych łąk i torfowisk. Występują tutaj rzadkie ptaki: derkacze, żurawie, rycyki drapieżne, błotniaki łąkowe.

Dla wszystkich osób zainteresowanych szczegółowymi informacjami zamieszczamy poniżej publikację pn. "Waloryzacja Gminy Poświętne - w kontekście promocji głównych wartości krajobrazowo-przyrodniczych", która została opracowana w 2018 roku przez zespół przyrodników i sympatyków gminy Poświętne z Piotrkowskiego Towarzystwa Przyrodniczego pod kierownictwem pana Jacka Tabora.